

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

105. Vtrum, qui ob iustam causam comederet hora octava, aut nona obiter agendum, v. g. aut hospitibus inserviendum, teneatur illo die ad ieiunium? Et an qui putabat se iter facturum, vel laboraturus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

cucfat Caietan. in 2.2. q. 147. art. 7. Nauarrus in Man. cap. 2. n. 27. Paludanus in 4. dist. 15. q. 4. art. 4. concl. 1. Couarr. lib. 4. var. resol. cap. 20. num. 14. Syluest. verb. ieiunium. n. 13. Homobonus de exam. Eccles. p. 1. tract. 6. c. 20. q. 90. Ledefma in sum. tom. 2. tract. 17. cap. 2. dub. 4. ante 5. concl. Ican. de la Cruz in direct. conf. par. 1. praecept. 4. art. 4. dub. 8. concl. 2.

2. Hac opinio est probabilis: sed contrariam probabiliorē esse existimo, & illam docet Lessius lib. 4. cap. 2. dub. 2. num. 13. Molfesius in sum. tom. 1. tract. 10. c. 5. n. 16. Toletus in sum. lib. 6. c. 2. n. 8. Villalobos in sum. tom. 1. tract. 13. dub. 9. num. 2. Filliucius tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 4. n. 70. Bonacina de legib. disp. vlt. q. 1. punct. 4. n. 3. Fernandez in exam. Theol. mor. p. 2. cap. 8. §. 3. num. 6. Angelus verb. ieiunium. num. 2. Innocentius de Rubricis de obseruat. ieiun. n. 3. Palat. in sum. Caiet. verb. ieiun. Riccardus in 4. dist. 15. art. 3. q. 8. in fin. Vide etiam Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. cap. n. 11. Et ratio est: quia talis anticipatio est solum mutatio accidentalis ieiunij: ergo non est peccatum mortale. Quod verò sit mutatio accidentalis, patet: nam hora comedendi ex successu temporis magnam habuit varietatem in Ecclesia: ergo determinatio horæ in ieiunio, nunquam fuit de ipsius essentia; quia, quæ sunt de essentia, immutari non possunt absque immutatione eius, quod per eam constitutum est. Adde, quod si per talem anticipationem violaretur ieiunium, non teneretur quis adhuc amplius ieiunare: sed hoc asserere est absurdum; ergo, &c.

3. Notandum est verò, quod si sine causa anticipetur notabiliter dicta hora comedendi, crit peccatum veniale: quod si aliqua iusta causa subsit, neque veniale peccatum erit; vt, si iter incundum sit, vel hospites dimittendi, concio habenda post meridiem, prælectio in Academia, vel alia grauis occupatio, quæ liberam mentem à cibo, & potu requirit.

4. Sed dices, stando in contraria opinione, quæ asserit, hoc esse peccatum mortale quantum possit absque dicto mortali peccato præueniri dicta hora comedendi? Molfesius nimis laxè in sum. tom. 1. tr. 10. cap. 5. n. 15. putat per horam circiter: nimis scrupulosè Azorius p. 1. lib. 7. c. 11. q. 4. per quadrantem. Sed probabiliter, & sine formidine Azorij, Filliucius tom. 2. tr. 27. p. 2. cap. 4. n. 73. putat per mediam horam: quia eiusmodi anticipatio non est notabilis, quidquid in contrarium sentiat Fagundez Præcept. 4. lib. 4. cap. 3. numero 4. vbi putat, semihoram esse tempus notabile: ergo, &c.

5. Sed in nostra sententia, quæ in hac anticipationem non agnoscit culpam mortalem, dicta anticipatio mediæ horæ non esset, vt bene notat Filliucius, neque peccatum veniale secus, si vltra mediam horam anticipatio efficeretur; nam ita esset culpa tantò grauior venialiter, quantum ab eo longius recederetur: cum verò Religiosi habeant priuilegium anticipandi prandium per horam, sequitur, posse dictos Religiosos priuilegiatos per horam cum dimidia absque vlla culpa prandium ante meridiem præuenire.

RESOL. CV.

Virum, qui ob instam causam comederet hora octaua, aut nona ob iter agendum v. g. aut hospitibus inserviendum teneatur illo die ad ieiunandum?

Et an qui putat se iter facturum, vel laboraturum, & ideo inculpatè summo manè comedit animo non ieiunandi, & tamen postea causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, an in tali casu teneatur ieiunare? Ex part. 1. tr. 9. Ref. 48.

§. 1. **Q**ui asseruit, horam non esse de essentia ieiunij, vt nos superius diximus, affirmatiuè respondebunt. Et ita docet Beja p. 1. decis. cas. 45. Vega in sum. p. 1. c. 14. cas. 33. Moure in sum. p. 2. c. 8. §. 1. num. 5. Lopez in instrum. p. 1. c. 112. Rodriguez in qq. Regulor. et tom. 2. q. 100. art. 2. & alij.

2. Sed Sancius, qui nouissimè suas Selectas dissertationes edidit in disp. 13. n. 5. contrarium docet: quia hora vndecima est de substantia ieiunij, vel saltem intrinseca illa. Ergo soluitur ieiunium ex antecessione horæ. Nec putat distinguendum esse, quando soluitur ex iusta causa, vel absque illa; & citat plures Doctores. Vnde infert, non teneri amplius ieiunare, qui malitiosè comedit, anticipando notabiliter horam ieiunij. Item, qui putabat, se iter facturum, vel laboraturum; & ideo inculpatè summo manè comedit, animo non ieiunandi; & tamen postea causa aliqua impeditus est, ne iter ageret, vel laboraret; docet etiam in tali casu, quod non teneatur ieiunare: at contrarium docet Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. c. 1. n. 4. qui citat Viualdum.

RESOL. CVI.

An qui è medio prandij surgit ad aliquid occurrent, postea postea redire ad continuandum prandium in die ieiunij? Et quid, si longa mora inmergerit, quamuis spatium duarum horarum intercurrerit, dummodo à principio sui quo animo postea consuinandi?

Et si quis surrexit à mensa animo non redeundi, si forte prandium adhuc duraret, possit iterum, mutata intentione, ad conuiuas redire, à quibus recesserit? Ex p. 1. tr. 9. Ref. 32.

§. 1. **R**espondeo affirmatiuè cum Fagundez Præcept. 4. lib. 1. c. 4. n. 3. Fernandez in exam. Theol. mor. p. 2. c. 8. §. 3. num. 8. Toletus lib. 6. cap. 2. num. 7. dummodo non habuerit animum amplius non comedendi, & interruptio sit parua; quæ quando talis sit, remittitur ad arbitrium boni viri. Ita Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 14. num. 177. Azorius part. 1. lib. 7. cap. 11. q. 1. & alij: licet Bonacina de legib. disp. vlt. q. 1. punct. 4. n. 10. putet, hoc esse licitum, etiam si longa temporis mora intercesserit; dummodo, vt diximus, surgat à prandio animo postea continuandi. Vnde putat Sancius in Selectis, disput. 2. num. 4. hoc etiam esse licitum, quamuis spatium duarum horarum intercurrerit.

2. Notandum tamen, quod in hoc casu probabiliter putat etiam Lessius lib. 4. cap. 2. dub. 2. num. 11. & Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 8. cap. 1. num. 6. quod si quis surrexit à mensa animo non redeundi, si forte prandium adhuc duraret, posset iterum mutata intentione ad conuiuas redire, à quibus recesserat: quod postea etiam docet Villalobos in sum. tom. 1. tr. 23. dist. 2. n. 2. qui etiam addit, quod si el que tenia cogida ya la servilleta, pensando que se haui acabado la comida, si despus le traen otra cosa que comer, no quiebra el ayuno comiendola, porque no es mas de vna comida, y si supiera, que haui mas, esperata.]

3. Sed plus addit Filliucius tom. 2. tract. 17. p. 2. c. 1. q. 10. n. 41. nempe, quod si etiam non adesset alius conuiuas, si prandium instauraret intra breue tempus, vt quadrantem horæ, vel paulò magis probabile est, non frangi ieiunium: quia reputatur vna conuictio moraliter, quod etiam antea docuerat noster Molfesius in sum. tr. 10. c. 5. n. 27. vbi sic asserit: [Quando est modica interruptio, etiam sine animo repetendi prandium, non iudicatur fractio ieiunij, vt surgens à mensa accedat in auram, vel alio, vt comedat electuaria, siue res de lacte, & sic de alijs.] Ita Molfesius.

4. Nota

Sup. hoc in Ref. præter. §. vlt. per tot. & in Ref. seq.

Sup. hoc ibidem, & figuranter in Ref. præterit.